

COMMENTAAR 11

HERSTRUCTURERING VAN HET VLAAMSE ADVIESSTELSEL

25 april 2002

INHOUD

COMMENTAAR.....	3
1. Inleiding en situering	3
2. Vaststellingen.....	3
BIJLAGE I	8
BIJLAGE II	14

COMMENTAAR

BIJ HET VOORONTWERP VAN DECREET TOT REGELING VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRADEN

1. INLEIDING EN SITUERING

Op 19 januari 2001 hechtte de Vlaamse regering haar goedkeuring aan de basisbeginselen voor een nieuw en transparant organisatiemodel van de Vlaamse administratie. Op die datum werd tevens beslist het advies- en overlegstelsel te herstructureren. Dit kreeg vorm in een voorontwerp van kaderdecreet over het advies- en overlegstelsel.

Op 11 februari 2002 nodigde minister-president Patrick Dewael het brede middenveld uit om standpunten en ideeën kenbaar te maken over de herstructurering van de adviesraden. Hiertoe werden de memorie van toelichting bij het voorontwerp van bovenvermeld kaderdecreet, alsook andere verduidelijkende teksten bekendgemaakt via de website van de Vlaamse overheid. Op de vergadering van de Vlaamse regering van 8 maart II. bracht de minister-president verslag uit over deze standpunten. Dit moest toelaten rekening te houden met de relevante bemerkingen uit het middenveld.

Vanuit zijn betrokkenheid, maar vooral vanuit zijn eigen ervaring en opgebouwde deskundigheid, had het Dagelijks Bestuur van de VRWB op 15 februari 2001 reeds een commentaar uitgebracht bij hoofdstuk 4 'Het Vlaams advies- en overlegstelsel in functie van het nieuwe organisatiemodel van de Vlaamse administratie' van het rapport van de bijzondere commissarissen voor de reorganisatie van het Vlaams Overheidsapparaat. Hierin werden een aantal onderbouwde bedenkingen, aandachtspunten en suggesties ter zake geformuleerd. Deze commentaar werd geactualiseerd (*bijlage I*) naar aanleiding van de oproep van minister-president Dewael van 11 februari 2002 en werd aan hem bezorgd.

Op 29 maart 2002 keurde de Vlaamse regering ten slotte principieel het aangepaste voorontwerp van decreet goed.

2. VASTSTELLINGEN

Vooraf

In zijn commentaren beaamde het Dagelijks Bestuur van de VRWB dat Vlaanderen vandaag te veel adviesorganen kent, gekenmerkt door een diversiteit op allerlei terreinen. Een decretale kaderregeling op een hoog aggregatieniveau kan het adviesstelsel stroomlijnen wat zal ten goede komen aan de transparantie, toegevoegde waarde van advisering, effectiviteit en snelheid van beleidsvoering.

Het voorontwerp van decreet bepaalt een aantal generieke basisbeginselen die gelden voor alle adviesraden over strategische beleidsaangelegenheden. De in het voorontwerp van decreet opgenomen regeling (citaat) ‘zorgt voor een vereenvoudiging van de bestaande regelgeving, aangezien de voorgestelde algemene regels in de plaats zullen treden van de huidige veelheid van regels;’

Het Dagelijks Bestuur van de VRWB wees de decreetgever er wel op dat deze decretale kaderregeling geen te verregaande uniformisering mag opleggen op het vlak van procedures, logistieke en personele ondersteuning, praktische werkzaamheden, ... Bovendien vereisen de beleidsdomeinen vanwege hun zeer uiteenlopende inhoud een verschillende aanpak. De uitermate grote diversiteit die we op dat vlak vandaag kennen tussen bestaande adviesraden (bv. VLOR, MINA-raad, VRWB, ...) is daar het bewijs van.

HET VOORONTWERP VAN DECREET KOMT IN EEN AANTAL PUNTEN TEGEMOET AAN DE OPMERKINGEN VAN HET DAGELIJKS BESTUUR VAN DE VRWB:

1. Brede opdracht

Het Dagelijks Bestuur van de VRWB gaat volledig akkoord dat de opdracht van een adviesraad breed moet worden opgevat (zoals omschreven in art. 4). In zijn bijna 15-jarig bestaan is de VRWB steeds meer geëvolueerd van een voornamelijk re-actieve adviesverlening naar een meer pro-actieve en anticiperende adviesverlening over brede, complexe thema's.

2. Gemengde samenstelling

Art. 5: ‘Een adviesraad wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld en/of uit onafhankelijke deskundigen’.

Volgens de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet wordt nu de keuze gelaten tussen 3 types (zuivere, gemengde en maatschappelijke) adviesraden. Bij de specifieke oprichting van de adviesraden zal geval per geval gekozen worden. De voorkeur gaat wel uit naar de gemengde en de maatschappelijke adviesraden.

In zijn commentaren heeft het Dagelijks Bestuur van de VRWB steeds gepleit voor een gemengde adviesraad. Het lijkt voor de hand liggend dat een adviesraad wordt samengesteld uit volledig onafhankelijke experts, met een brede visie, die hun eigen belang en dit van hun instelling of organisatie kunnen overstijgen. Maar anderzijds moet in een strategische adviesraad naast een ruime visie ook een zekere mate van betrokkenheid bij het werkveld aanwezig zijn, om voldoende zicht te hebben op de problemen ervaren op het terrein.

Maximale onafhankelijkheid én voldoende betrokkenheid bij het werkveld kan het best bereikt worden door deskundigen uit de verschillende relevante maatschappelijke geledingen met elkaar in discussie te laten treden, en waarbij in synergie naar een gemeenschappelijk einddoel wordt gestreefd, niettegenstaande een eigen visie.

Daarenboven waarborgt deze confrontatie vanuit diverse achtergronden, en het samenspel van de diverse inzichten en kennisdomeinen, een evenwichtige advisering.

Trouwens een adviesraad met uitsluitend "onafhankelijke" deskundigen is in een kleine regio moeilijk haalbaar.

Het voordragen van deskundigen via decretaal bepaalde geledingen (in geval van de VRWB via VLIR, SERV, Vlaamse regering) is in Vlaanderen de meest aangewezen weg om een voldoende grote onafhankelijkheid van de deskundigen te krijgen. Het middenveld heeft vaak een goed zicht op wie een goede kennis heeft van het werkveld en tevens een voldoende brede visie, om als 'onafhankelijke' deskundige te kunnen optreden.

3. Niet-bindend advies en verplicht advies (art. 4)

Het huidige decreet tot oprichting van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid legt geen bindende adviezen op. In de werking van de VRWB wordt aldus het in het voorontwerp van kaderdecreet vooropgestelde "primaat van de politiek" gerespecteerd en ligt de finale verantwoordelijkheid bij de politieke beleidsvoerders.

Wel kan de decreetgever (het Vlaams Parlement), het nodig achten dat de betrokken sector via een formeel adviesorgaan wordt geraadpleegd en dat deze raadpleging formeel wordt ingeschreven in de procedures voor zowel de wetgevende als uitvoerende (Vlaamse regering) beleidsinitiatieven. Het voorontwerp van kaderdecreet legt nu enkel verplicht advies op voor decreten.

4. Jaarprogramma

Het Dagelijks Bestuur van de VRWB stelde dat het opzetten van een goede (informele) communicatie tussen beleidsverantwoordelijken en de adviesraden moet mogelijk zijn, waardoor de adviesraad de organisatie van zijn werkzaamheden kan afstemmen op het proces van de besluitvorming.

Een ander instrument dat de slagkracht ten goede zou komen, is het opstellen van een haalbaar jaarlijks werkprogramma (art. 17). Dit is alleen mogelijk indien ook de beleidsverantwoordelijken aan de adviesraad een overzicht bezorgen van de voornemens om advies te vragen (zoals in de memorie van toelichting wordt aangegeven). Dergelijke werkwijze bestaat al bij de adviesraden in Nederland (bv. AWT). De opgedane ervaringen daarmee kunnen nuttig zijn bij het concreet invoeren van dergelijk instrument in het Vlaamse adviesstelsel.

DAARNAAST ZIJN ER EEN AANTAL PUNTEN UIT HET VOORONTWERP VAN DECREET DIE VRAGEN BLIJVEN OPROEPEN:

5. Rechtspersoonlijkheid

Art. 3: *‘Een adviesraad wordt opgericht en rechtspersoonlijkheid toegekend bij decreet.’*

Rechtspersoonlijkheid garandeert dat de adviesraden juridisch onafhankelijk kunnen functioneren van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest. Anderzijds brengt dit extra administratieve formaliteiten en kosten (een eigen personeelsbeleid, eigen rekeningen, ...) met zich mee.

Het Dagelijks Bestuur van de VRWB beklemtoonde in zijn commentaren dat de huidige organisatie van het VRWB-secretariaat (beslissing einde 1999) een duidelijke en voldoende schenkende situatie is. Het VRWB-secretariaat heeft een eigen personeelsformatie, ressorteert onder de hoogste ambtenaar (secretariaat-generaal) van het bevoegde departement, maar functioneert onafhankelijk van de administratie. Om kostenbesparende redenen maakt het secretariaat wel gebruik van de logistieke ondersteuning van het ministerie. De personeelsleden zijn ambtenaren van het ministerie, wat bevorderend is voor de continuïteit in de ondersteuning van de Raad. Het secretariaat wordt geleid door de secretaris (ambtenaar) onder het gezag van de voorzitter (*art. 11 van het voorontwerp van decreet stelt: ‘Een adviesraad beschikt over een eigen secretariaat dat onder het gezag van de adviesraad wordt geleid door een algemeen secretaris’*). De dotatie wordt beheerd door de Voorzitter en de secretaris. De minister van Ambtenarenzaken heeft de toestemming gegeven dat voor de VRWB, indien nodig, personeel kan aangeworven worden ten laste van de dotatie. Rechtspersoonlijkheid is dan ook niet echt nodig; men zou best de keuze openlaten voor elke strategische adviesraad.

Ook de Inspectie van Financiën heeft bedenkingen bij het toekennen van rechtspersoonlijkheid. Hun argumenten zijn zeer gelijklopend met die van het Dagelijks Bestuur.

6. Minderheidsnota

Art. 15 §1: *‘Een adviesraad beraadslaagt collegiaal over de uit te brengen adviezen, volgens de procedure van de consensus. Als geen consensus wordt bereikt, wordt gestemd en wordt de stemmenverhouding in het advies vermeld. Er kan een minderheidsnota aan het advies worden toegevoegd.’*

In het huishoudelijk reglement van de VRWB is opgenomen dat als een uitgebracht advies of aanbeveling niet unaniem goedgekeurd is, een minderheidsnota kan worden bijgevoegd, als deze door ten minste drie leden ondertekend is.

In een eerdere versie van het voorontwerp van decreet was voor een minderheidsnota ook het verzoek van drie leden noodzakelijk.

7. Termijnen

Art. 15 §2: *'De adviezen worden in de regel verstrekt één maand te rekenen vanaf de aanvraag. In geval van spoed, die met redenen wordt omkleed, kan de Vlaamse regering de termijn inkorten zonder dat hij minder dan vijf werkdagen mag bedragen.'*

Artikel 6 van het decreet tot oprichting van de VRWB stelt dat de adviezen (bedoeld in §§ 4 en 5) dienen te worden verstrekt binnen een termijn van twee maanden, te rekenen vanaf de aanvraag. In geval van spoed kan de Vlaamse minister bevoegd voor het wetenschapsbeleid, of bij ontstentenis van de expliciete toewijzing van deze bevoegdheid, de minister-president van de Vlaamse regering, de termijn inkorten met dien verstande dat die niet minder dan tien werkdagen mag bedragen.

NOTA

20 februari 2002

Herstructurering van het Vlaamse adviesstelsel

Standpunt van het Dagelijks Bestuur van de VRWB

*(Naar aanleiding van de oproep van minister-president Patrick Dewael tot het brede middenveld)
(11 februari 2002)*

HERSTRUCTURERING VAN HET VLAAMSE ADVIESSTELSEL

Commentaar bij

Het voorontwerp van decreet tot regeling van strategische adviesraden

1. INLEIDING EN SITUERING

Op 11 februari 2002 nodigde minister president Patrick Dewael het middenveld uit om standpunten en ideeën kenbaar te maken over de herstructurering van de adviesraden. Hiertoe werden de memorie van toelichting bij het voorontwerp van kaderdecreet over de strategische adviesraden en andere verduidelijkende teksten bekendgemaakt via de website van de Vlaamse overheid. Op de vergadering van de Vlaamse regering van 8 maart ek. zal de minister-president verslag uitbrengen over deze standpunten. Dit moet de Vlaamse regering toelaten rekening te houden met de relevante bemerkingen uit het middenveld.

Vanuit zijn betrokkenheid, maar vooral vanuit zijn eigen ervaring en opgebouwde deskundigheid, heeft het Dagelijks Bestuur van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB) op 15 februari 2001 reeds een commentaar uitgebracht bij hoofdstuk 4 'Het Vlaams advies- en overlegstelsel in functie van het nieuwe organisatiemodel van de Vlaamse administratie' van het rapport van de bijzondere commissarissen voor de reorganisatie van het Vlaams Overheidsapparaat. Hierin werden een aantal onderbouwde bedenkingen, aandachtspunten en suggesties ter zake geformuleerd. Ondertussen zijn de teksten bijgestuurd en wenst het Dagelijks Bestuur van de VRWB zijn commentaar te actualiseren.

2. PRINCIPES INZAKE DE HERSTRUCTURERING VAN HET ADVIESSTELSEL

2.1. Algemene uitgangspunten

2.1.1. Uitgangspunt 1: "Primaat van de politiek"

Het "primaat van de politiek" vormt een van de belangrijkste uitgangspunten bij de vernieuwing van het bestuurlijk beleid. Dat betekent dat opdrachten en bevoegdheden maximaal toevertrouwd worden aan gekozenen en aan organen onder de rechtstreekse controle van gekozenen. Het "primaat van de politiek" houdt de voorrang in van de wetgevende macht (Vlaams Parlement) op de uitvoerende macht (Vlaamse regering).

De decreetgever (het Vlaams Parlement) kan het nodig achten, teneinde tot een optimaal overheidsbeleid te komen, de betrokken sector via een formeel adviesorgaan te raadplegen, en deze raadpleging formeel in te schrijven in de procedures voor zowel de wetgevende als uitvoerende (Vlaamse regering) beleidsinitiatieven.

2.1.2. Uitgangspunt 2: Erkenning van de rol en waarde van het maatschappelijk middenveld en van "onafhankelijke" deskundigen

De memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet wijst terecht op het belang van de betrokkenheid van het relevante maatschappelijke middenveld bij de totstandkoming

van het beleid. Er wordt evenwel een strikte scheiding gemaakt tussen deze betrokken maatschappelijke actoren enerzijds, en “onafhankelijke” deskundigen anderzijds.

Wat is dit trouwens, een “onafhankelijk” deskundige?

In een klein land/regio is het moeilijk om “onafhankelijkheid” en deskundigheid te combineren. In dit verband formuleren de bijzondere commissarissen de bedenking dat volstreekte onafhankelijkheid moeilijk meetbaar is en dat deskundigheid, kennis en betrokkenheid zeer nauw aanleunen en zelfs in elkaars verlengde liggen. Dit geldt des te meer voor een kleine regio als Vlaanderen.

De onafhankelijkheid kan verhoogd worden door het binnenhalen van buitenlandse experts. Maar dit heeft het nadeel dat buitenlandse deskundigen vaak geen vertrouwdheid hebben met Vlaanderen en het Vlaamse beleid (nog afgezien van het taalprobleem). Het betrekken van buitenlandse experts is dan ook eerder aangewezen voor ad hoc probleemstellingen, dan voor beleidsformuleringen.

Een rol die het rapport van de bijzondere commissarissen voor de “onafhankelijke” deskundigen onder meer ziet weggelegd, is dat ze kunnen wijzen op grote maatschappelijke evoluties die zich in het betrokken beleidsveld/beleidsdomein nu of in de toekomst aandienen. Ook hier leert de ervaring dat het eerder aangewezen lijkt om dergelijke kennis te vergaren via studieopdrachten.

Het lijkt voor de hand liggend dat een adviesraad wordt samengesteld uit volledig onafhankelijke experts, met een brede visie, die hun eigen belang en dit van hun instelling of organisatie kunnen overstijgen. Maar anderzijds, moet er in een strategische adviesraad naast een ruime visie ook een zekere mate van betrokkenheid bij het werkveld aanwezig zijn, om voldoende zicht te hebben op de problemen ervaren op het terrein.

Maximale onafhankelijkheid én voldoende betrokkenheid bij het werkveld kan het best bereikt worden door deskundigen uit de verschillende relevante maatschappelijke geledingen met elkaar in discussie te laten treden, en waarbij in synergie naar een gemeenschappelijk einddoel wordt gestreefd, niettegenstaande een eigen visie. Daarenboven waarborgt deze confrontatie vanuit diverse achtergronden, en het samenspel van de diverse inzichten en kennisdomeinen, een evenwichtige advisering.

Trouwens het model, voorgesteld in bijlage I van de discussienota, met uitsluitend “onafhankelijke” deskundigen is in een kleine regio moeilijk haalbaar.

Het voordragen van deskundigen via decretaal bepaalde geledingen (in geval van de VRWB via VLIR, SERV, Vlaamse regering) is in Vlaanderen de meest aangewezen weg om een voldoende grote onafhankelijkheid van de deskundigen te krijgen. Het middenveld heeft vaak een goed zicht op wie een goede kennis heeft van het werkveld en tevens een voldoende brede visie, om als ‘onafhankelijke’ deskundige te kunnen optreden.

2.1.3. Uitgangspunt 3: Geen mengvorm tussen advies en formeel overleg in één orgaan

Zoals de memorie van toelichting aangeeft, zijn adviesverlening en overleg twee verschillende zaken.

Het Dagelijks Bestuur van de VRWB onderschrijft dat het formele overleg tussen de beleidsvoerders aan de ene kant en de maatschappelijke actoren aan de andere kant strikt moet worden gescheiden van de adviesfunctie. Anderzijds is in een adviesraad met de noodzakelijke aanwezigheid van deskundigheid én betrokkenheid, het intrinsieke (maar niet formele) onderlinge overleg tussen de verschillende maatschappelijke actoren met een ruime visie, en vanuit hun deskundigheid, zeer belangrijk, en zal uiteindelijk leiden tot een "onafhankelijk" én evenwichtig advies. De "maatschappelijke" adviesraad kan dan gezien worden als een soort Raad van Wijzen.

Hierbij verwijzen we ook naar de toelichting bij het VRWB-concept in bijlage II.

2.1.4. Uitgangspunt 4: Een oordeelkundige organisatie van advies zodat het de slagkracht van de Vlaamse overheid ten goede komt

Het moet mogelijk zijn dat tussen de beleidsverantwoordelijken en de adviesraden een goede (informele) communicatie wordt opgezet, waardoor de adviesraad de organisatie van zijn werkzaamheden kan afstemmen op het proces van de besluitvorming.

Een ander instrument dat de slagkracht ten goede zou komen, is het opstellen van een haalbaar jaarlijks werkprogramma. Dit is alleen mogelijk indien ook de beleidsverantwoordelijken aan de adviesraad een overzicht bezorgen van de voornemens om advies te vragen (zoals het rapport zelf aangeeft). Dergelijke werkwijze bestaat al bij de adviesraden in Nederland (bv. AWT). De opgedane ervaringen daarmee kunnen nuttig zijn bij het concreet invoeren van dergelijk instrument in het Vlaamse adviesstelsel.

2.2. *Noodzaak van een herstructurering van het adviesstelsel*

Vlaanderen kent vandaag inderdaad te veel adviesorganen, gekenmerkt door een diversiteit op allerlei terreinen. Een decretale kaderregeling op een hoog aggregatieniveau kan het adviesstelsel stroomlijnen wat zal ten goede komen aan de transparantie, toegevoegde waarde van advisering, effectiviteit, en snelheid van beleidsvoering.

Het voorontwerp van decreet bepaalt een aantal generieke basisbeginselen die gelden voor alle adviesraden over strategische beleidsaangelegenheden. De in het decreet opgenomen regeling (citaat) 'zorgt voor een vereenvoudiging van de bestaande regelgeving, aangezien de voorgestelde algemene regels in de plaats zullen treden van de huidige veelheid van regels;' De decretale kaderregeling mag evenwel geen te verregaande uniformisering opleggen op het vlak van procedures, logistieke en personele ondersteuning, praktische werkzaamheden, ... Bovendien vereisen de beleidsdomeinen vanwege hun zeer uiteenlopende inhoud een verschillende aanpak. De uitermate grote diversiteit die we op dat vlak vandaag kennen tussen bestaande adviesraden (bv. VLOR, MINA-raad, VRWB, ...) is daar het bewijs van.

2.3. Krachtlijnen van de herstructurering van het adviesstelsel

2.3.1. Krachtlijn 1: Ordening van het adviesstelsel

Het Dagelijks Bestuur van de VRWB onderschrijft ten volle de keuze voor een beperkt aantal "grote" strategische adviesraden van hoog niveau, gekoppeld aan één homogeen beleidsdomein. Eén van de dertien gedefinieerde beleidsdomeinen, met name wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid, is het beleidsdomein waarin de VRWB vandaag opereert en kan blijven opereren.

Elke strategische sectorale adviesraad zal vanuit zijn pro-actieve en anticiperende rol toekomstgericht moeten denken op lange termijn. Samenwerking tussen adviesraden kan worden aangemoedigd voor beleidsdomeinoverschrijdende problematieken of waar er raakvlakken zijn tussen verschillende beleidsdomeinen.

2.3.2. Krachtlijn 2: Afschaffing van bindende advisering

Het decreet tot oprichting van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB) legt geen bindende adviezen op. In de werking van de VRWB wordt aldus het vooropgestelde "primaat van de politiek" gerespecteerd en ligt de finale verantwoordelijkheid bij de politieke beleidsvoerders.

Wel kan de decreetgever (het Vlaams Parlement), zoals hoger vermeld, het nodig achten dat de betrokken sector via een formeel adviesorgaan wordt geraadpleegd en dat deze raadpleging formeel wordt ingeschreven in de procedures voor zowel de wetgevende als uitvoerende (Vlaamse regering) beleidsinitiatieven.

2.3.3. Krachtlijn 3: Logistieke en personele ondersteuning van de strategische adviesraden

Het voorontwerp van kaderdecreet kent rechtspersoonlijkheid toe aan de strategische adviesraden, wat voor hen een aantal voordelen voor autonomie, onafhankelijkheid, flexibiliteit in werking, ... zou inhouden.

Het Dagelijks Bestuur van de VRWB beklemtoont dat de huidige organisatie van het VRWB-secretariaat (beslissing einde 1999) een duidelijke en voldoende schenkende situatie is. Het VRWB-secretariaat heeft een eigen personeelsformatie, ressorteert onder de hoogste ambtenaar (secretariaat-generaal) van het bevoegde departement, maar functioneert onafhankelijk van de administratie. Om kostenbesparende redenen maakt het secretariaat wel gebruik van de logistieke ondersteuning van het ministerie. De personeelsleden zijn ambtenaren van het ministerie, wat bevorderend is voor de continuïteit in de ondersteuning van de Raad. Het secretariaat wordt geleid door de secretaris (ambtenaar) onder het gezag van de voorzitter. De dotatie wordt beheerd door de Voorzitter en de secretaris. De minister van Ambtenarenzaken heeft de toestemming gegeven dat voor de VRWB, indien nodig, personeel kan aangeworven worden ten laste van de dotatie. Rechtspersoonlijkheid is dan ook niet echt nodig; men zou best de keuze openlaten voor elke strategische adviesraad.

Volgens het Dagelijks Bestuur van de VRWB wordt best ook niet geopteerd voor de optie genoemd in de bijlage 1 bij de discussienota, waarbij de functioneel dichtst bijhorende administratieve entiteit personeel ter beschikking stelt. Ervaringen uit het verleden leren dat 'ter beschikking stellen' tot probleemsituaties leidt, zeker in tijden van budgettaire en personele tekorten. Naar het voorbeeld van het huidige VRWB-secretariaat, bestaat de mogelijkheid om binnen de organisatie van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, ambtenaren aan te duiden specifiek voor een Strategische adviesraad.

Tot slot kan gesteld worden dat volledige duidelijkheid is vereist, zowel op het vlak van personeel als op het vlak van het toewijzen van budgetten op basis van een jaarlijks werkprogramma, en dat personeel, werkprogramma en budget optimaal op elkaar moeten worden afgestemd.

2.3.4. Krachtlijn 4: Brede opdracht

Het Dagelijks Bestuur van de VRWB gaat volledig akkoord met voormelde krachtlijn. In zijn bijna 15-jarig bestaan is de VRWB steeds meer geëvolueerd van een voornamelijk re-actieve adviesverlening naar een meer pro-actieve en anticiperende adviesverlening over brede, complexe thema's.

NOTA

23 maart 2000

Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid

Structuur en samenstelling

Toelichting bij het VRWB-concept

INHOUD

1.	<i>Inleiding</i>	16
2.	<i>Juridische basis VRWB</i>	16
3.	<i>Concept samenstelling VRWB</i>	17
4.	<i>Bevoegdheid VRWB:</i>	17
	<i>Opdrachten volgens het VRWB-decreet</i>	17
	<i>Opdrachten buiten het VRWB-decreet</i>	18
5.	<i>Bevoegdheidsafbakening t.o.v. de Academie:</i>	18
6.	<i>Historiek VRWB</i>	18
7.	<i>Historiek VRWB-secretariaat</i>	20
8.	<i>Activiteiten</i>	20
9.	<i>Bestaansredenen</i>	21
10.	<i>Andere adviesraden voor wetenschap en technologie</i>	22

Annex I: Overzicht andere adviesraden voor wetenschap en technologie in België, Europa en Noord-

<i>Amerika</i>	24
<i>BELGIË</i>	24
<i>Le Conseil wallon de la Politique Scientifique (CPS)</i>	24
<i>De Federale Raad voor Wetenschapsbeleid (FRWB)</i>	24
<i>EUROPA</i>	25
<i>Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT) - Nederland</i>	25
<i>Council for Science and Technology (CST) - Engeland</i>	25
<i>Der Wissenschaftsrat - Duitsland</i>	26
<i>Le Conseil Supérieur de la Recherche et de la Technologie (CSRT) – Frankrijk</i>	26
<i>NOORD-AMERIKA</i>	27
<i>The Presidents Committee of Advisors on Science and Technology (PCAST) - Verenigde Staten</i>	27
<i>Advisory Council on Science and Technology (ACST) – Canada</i>	28

VLAAMSE RAAD VOOR WETENSCHAPSBELEID: STRUCTUUR EN SAMENSTELLING

Toelichting bij het VRWB-concept

1. Inleiding

In de beleidsnota 'Wetenschaps- en Technologiebeleid 1999-2004' ingediend door minister Marleen Vanderpoorten en minister Dirk Van Mechelen komt de structuur van de VRWB ter sprake. Meer bepaald wordt onder de hoofding 'Strategische doelstelling 4. Beleidsvoorbereiding, uitvoering en opvolging inzake wetenschaps- en technologiebeleid rationaliseren', 'Operationele doelstellingen', 'Een evenwichtige beleidsadvisering' (blz. 40) gesteld:

“Sedert de oprichting van de VRWB is het wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen, maar ook internationaal, aan belangrijke wijzigingen onderhevig. De regering zal daarom onderzoeken in welke mate de structuur en samenstelling van de VRWB hieraan moeten worden aangepast. Hierdoor sluit Vlaanderen trouwens aan bij de evolutie in andere landen, zoals Frankrijk, en in internationale organisaties, zoals de OESO.

Hierbij zal onderzocht worden of een structuur moet worden opgezet met twee deelraden, één meer gericht naar academisch onderzoek, en één eerder voor technologie en innovatie. Een overkoepelende raad, samengesteld uit leden van beide raden, dient te waken over de coherentie. Bovendien moet overwogen worden in welke mate bij de samenstelling een groter gewicht dient te worden gegeven aan vertegenwoordigers uit het veld.

Teneinde het strikt Vlaams kader te doorbreken zal de regering ook een beroep doen op internationale deskundigen en organisaties voor beleidsadvisering.”

Op vraag van het Dagelijks Bestuur wordt in deze nota het huidige VRWB-concept nader toegelicht en vergeleken met adviesraden voor Wetenschap en Technologie in binnen- en buitenland.

Daarbij is uitgegaan van een nota die het VRWB-secretariaat begin december 1999 heeft voorbereid met betrekking tot de bestaansredenen van de VRWB. Die informatie werd gevraagd voor het opstellen van een algemeen overzicht van alle Vlaamse adviesraden, in opdracht van het college der secretarissen-generaal. Deze nota is verder aangevuld met een korte historiek van de Raad en zijn secretariaat, alsook met een overzicht van adviesraden voor Wetenschaps- en Technologiebeleid in Europa, Canada en de VS.

2. Juridische basis VRWB

- Decreet van 15 december 1993 tot oprichting van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (B.S. 26 maart 1994, p. 8384)
- Gewijzigd bij Decreet van 18 mei 1999 houdende wijziging van sommige decreten betreffende de raadpleging van adviesorganen door het Vlaams Parlement (B.S. 15 juli 1999, p. 27183).

- Heft op: Besluit van de Vlaamse regering van 17 juli 1985 houdende oprichting van een Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid.

3. Concept samenstelling VRWB

- De VRWB is samengesteld uit een voorzitter en zestien leden, allen door de Vlaamse regering benoemd op grond van hun deskundigheid en/of betrokkenheid bij het wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen.
 - Zes leden worden voorgedragen door de VL.I.R.
 - Drie leden worden voorgedragen door de werkgeversorganisaties vertegenwoordigd in de SERV.
 - Drie leden worden voorgedragen door de werknemersorganisaties vertegenwoordigd in de SERV.
 - Vier leden worden rechtstreeks benoemd door de Vlaamse regering
- De voorzitter en leden worden benoemd voor een mandaat van vier jaar.
- Vijf hoge ambtenaren uit de Vlaamse administratie nemen met raadgevende stem deel aan de vergaderingen.

4. Bevoegdheid VRWB

Opdrachten volgens het VRWB-decreet

- De VRWB is bevoegd om inzake elke aangelegenheid betreffende het wetenschapsbeleid, met inbegrip van het technologiebeleid, op eigen initiatief aanbevelingen te doen of studies te verrichten en om op verzoek van de Vlaamse regering, het Vlaamse Parlement en elke Vlaamse minister, voor wat diens bevoegdheden betreft, over die aangelegenheden advies te verstrekken.
- Meer in het bijzonder kan de Raad advies verstrekken, aanbevelingen formuleren en studies verrichten in verband met:
 - de globale beleidslijnen en prioriteiten van het wetenschapsbeleid;
 - de vorming van het onderzoekspersoneel;
 - de grote trends in het wetenschapsbeleid en acties op federaal vlak;
 - het toetsen van de doelmatigheid van de organisatie van het wetenschapsbeleid;
 - het toetsen van het wetenschapsbeleid aan de ontwikkelingen op sociaal, economisch, technologisch en cultureel vlak en het formuleren van behoeften die daaruit voortvloeien.
- Elk jaar brengt de Raad een met redenen omkleed advies uit over het gevoerde en het te voeren begrotingsbeleid inzake het wetenschapsbeleid.
- De Vlaamse regering is verplicht vooraf het advies van de Raad in te winnen over:
 - alle voorontwerpen van decreet en ontwerpen van reglementaire besluiten van de Vlaamse regering inzake wetenschapsbeleid die algemene aangelegenheden regelen waarvoor de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest bevoegd zijn, met uitzondering van de voorontwerpen van decreet die de begroting betreffen;
 - alle voorontwerpen van decreet of besluiten houdende de oprichting, afschaffing of verandering van bevoegdheden van instellingen die instaan voor materies inzake wetenschapsbeleid waarvoor de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest bevoegd zijn;

- alle belangrijke niet-gereguleerde acties en initiatieven inzake wetenschapsbeleid, met inbegrip van acties van de Vlaamse regering op federaal en internationaal vlak.

Opdrachten buiten het VRWB-decreet

- Art. XIII 15 van het besluit van de Vlaamse regering van 28 januari 1997 houdende statuut en organisatie van de Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen en de regeling van de rechtspositie van het personeel, duidt de VRWB aan als instantie die relevante wetenschappelijke activiteiten kan aanvaarden als geldelijke anciënniteit.
- Art. XIII.10bis §1 van het personeelsstatuut van het IWT bevat eenzelfde bepaling.
- De VRWB draagt 5 leden-deskundigen en 5 plaatsvervangers voor voor de MiNa-Raad.
- De VRWB duidt twee leden aan in de stuurgroep van het MiRa-project (Vlaams Milieurapport).

5. Bevoegdheidsafbakening t.o.v. de Academie

- Op 1 december 1999 werd het Protocol van goede verstandhouding tussen de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid en de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten getekend.
- Dit protocol is opgesteld in de overweging dat de VRWB en de Academie wederzijds elkaars geëigende opdrachten optimaal wensen te respecteren, en dat zoveel mogelijk overlappingen in de activiteiten van de VRWB en de Academie moeten vermeden worden.

6. Historiek VRWB

1984: Groep van experts

In de loop van 1984 installeerde de toenmalige Vlaamse regering een groep van experts, bestaande uit universiteitsprofessoren, om haar te adviseren o.m. over de overlegadviesstructuren voor het toegepast wetenschappelijk onderzoek (toen de enige Vlaamse bevoegdheid in de sector W&TB) in Vlaanderen.

De experts gingen in hun advies ervan uit dat de Vlaamse bevoegdheid inzake W&TB zou worden verruimd en formuleerden hun aanbevelingen dus in een breder perspectief dan enkel het toegepast wetenschappelijk onderzoek.

Voor een adviesinstantie inzake het algemene wetenschapsbeleid stelde de groep van experts dat deze de hele samenleving op een redelijke wijze diende te vertegenwoordigen, en er moest toe bijdragen dat de Vlaamse regering een actief wetenschaps- en onderzoeksbeleid zou kunnen voeren.

Qua opdracht was de groep van experts van mening dat deze de volledige bevoegdheid van de Vlaamse regering inzake wetenschapsbeleid moest betreffen, en tevens ook deze bevoegdheden die in de toekomst aan de Vlaamse regering zouden worden toevertrouwd.

Wat de samenstelling betreft stelde de groep van experts voor:

- * zes leden op voordracht van de VL.I.R
- * vier leden op voordracht van het VESOC
- * zes leden op voordracht van de Vlaamse regering omwille van hun bijzondere deskundigheid en/of betrokkenheid bij het wetenschappelijk onderzoek (de hoogste ambtenaar van het MVG moest één van deze zes zijn, verder dienden er ook twee afkomstig te zijn uit de socio-culturele sector)

De adviesraad die de groep van experts voor ogen had moest ook projectadvies kunnen uitbrengen via wetenschappelijk commissies, alsook a posteriori evalueren.

1985: Oprichtingsbesluit

Aanvankelijk werd de VRWB opgericht bij besluit van 17 juli 1985 van de Vlaamse regering. De samenstelling (zes leden op voordracht van de VL.I.R, zes op voordracht van de SERV-geledingen, en vier op voordracht van de Vlaamse regering) en de opdracht voor de VRWB waren zeer gelijklopend met de huidige toestand.

1986: Installatie

De VRWB werd begin 1986 geïnstalleerd en startte zijn werkzaamheden op.

De toenmalige voorzitter van de Vlaamse regering gaf toen reeds als belangrijk thema in de werking van de VRWB aan: toekomstverkenningen aan de hand van een langetermijnvisie.

1988: Echte start

Door allerlei problemen inzake ondersteuning, kwam de Raad pas echt uit de startblokken midden 1988, toen de Raad een eigen secretariaat kreeg.

Sindsdien heeft de VRWB zich gestadig kunnen ontplooiën tot een volwaardig adviesinstrument in de besluitvorming t.a.v. het Vlaamse wetenschapsbeleid.

1993: Decreet

De erkenning van zijn status kreeg de VRWB van het Vlaamse parlement, dat op 15 december 1993 een decreet goedkeurde tot oprichting van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid. De VRWB kon nu steunen op een stevige juridische basis met meer autonomie en een beklemtoning van de globale beleidsaspecten in zijn opdracht.

1999: Wijziging decreet

Het VRWB-decreet van 15 december 1993 voorziet in de rechtstreekse raadpleging van de Raad door het Vlaams parlement. In het decreet van 18 mei 1999 houdende wijziging van sommige decreten betreffende de raadpleging van adviesorganen door het Vlaams Parlement, wordt dit eveneens expliciet bepaald. De VRWB is opgenomen in de lijst van adviesorganen die rechtstreeks toegankelijk moeten zijn vanuit het Vlaams Parlement. Het Vlaams Parlement heeft volgens de memorie van toelichting een eigen behoefte aan externe adviezen en zal vooral gebaat zijn met kwaliteitsvolle adviezen inzake beleidsvoorbereiding, hoofdlijnen en visieontwikkeling

7. Historiek VRWB-secretariaat

1988

Het VRWB-secretariaat, bestaande uit de secretaris en een administratieve medewerker, werd opgestart in de loop van 1988 binnen de VL.I.R.

1989

Na één jaar werking werd het secretariaat vervolgens overgeheveld naar het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap bij de Diensten van de secretaris-generaal, waar ook de Dienst Wetenschap en Onderzoek toe behoorde.

1991

Bij de nieuwe organisatie van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap in 1991 werd het secretariaat van de VRWB ondergebracht bij de administratie voor de Programmatie van het Wetenschapsbeleid (APWB) van het departement Coördinatie. Er werden twee statutaire betrekkingen van gespecialiseerd personeel (2 navorsers) toegewezen aan het VRWB-secretariaat (Besluit van de Vlaamse regering van 31 juli 1991 en beslissing van de Vlaamse regering van 13 november 1991). Het administratief personeel werd in principe gedeeld met de APWB. In de praktijk werkte evenwel enkel 1 assistent uitsluitend voor het VRWB-secretariaat.

1997

In uitvoering van het VRWB-decreet van 15 december 1993 keurde de Vlaamse regering in december 1997 principieel de organisatie (lokalisatie, personeelsformatie en –statuut) van het permanent VRWB-secretariaat goed. De personeelsformatie omvat 6 personeelsleden waarvan 3 wetenschappelijke en 3 administratieve personeelsleden. Zij behoren allen tot het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Wetenschap, Innovatie en Media (WIM). Het VRWB-secretariaat krijgt ook formeel een plaats in het organogram van het departement Wetenschap, Innovatie en Media, meer bepaald rechtstreeks bij het secretariaat-generaal.

1999

Na het doorlopen van de procedure heeft de Vlaamse regering op 2 december 1999 uiteindelijk de personeelsformatie en het personeelsstatuut van het permanent secretariaat van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid definitief vastgesteld. Op dit ogenblik werken naast de secretaris, twee navorsers en één assistent voor de VRWB.

8. Activiteiten

- Sinds zijn oprichting in 1985 werd de VRWB veelvuldig geraadpleegd (63 adviezen) door de Vlaamse regering, alsook door een lid van het Vlaams parlement.
- De VRWB heeft zelf ook diverse initiatieven op touw gezet, waaruit belangrijke aanbevelingen (in het totaal 18) voor het Vlaams beleid voortvloeiden. Illustraties zijn: de aanbeveling op basis van het spraakmakende rapport ‘Wetenschap als Cultuur’, de verhelderende analyse inzake het ruimtevaartonderzoek in het kader van ESA, het rapport inzake de Intellectuele Eigendomsrechten (IPR),
- Reeds in 1989 pleitte de VRWB voor het opmaken van een Vlaamse horizontale begroting Wetenschapsbeleid. Een eerste maal werd er een horizontale begroting opgesteld in 1991. Verder heeft de VRWB ook steeds gesteld dat er behoefte was

enerzijds aan een grondige bestedingsanalyse van de begrotingskredieten voor het wetenschapsbeleid, en anderzijds aan een reeks relevante indicatoren. Meerdere initiatieven kaderen in deze vraag: o.m. de Speurgids (vanaf 1996), het Vlaams indicatorenboek Wetenschap, Technologie en Innovatie, de Bibliografische analyses,

- Sinds 1990 analyseert de VRWB grondig de Vlaamse kredieten voor het wetenschaps- en technologiebeleid, gesitueerd in de tijd en in een federaal en internationaal kader, en formuleert op basis hiervan aanbevelingen voor het te voeren beleid. Met de loop der jaren zijn deze analyses steeds verder kunnen verfijnd worden.
- Dit jaar (1999) breidde de VRWB zijn begrotingsanalyse uit met een evaluatie van vier jaar inhaalbeweging. Het resultaat werd voorgesteld tijdens een colloquium op 20 oktober 1999, tezamen met de VRWB-boodschap die tot stand kwam na uitgebreide consultatie van vele actoren en op basis van voormelde evaluatie.
- Tijdens voormeld colloquium stelde de VRWB tevens zijn lange-termijnprojecten voor:
 - het ontwikkelen van een methodologie voor wetenschaps- en technologieverkenningen in Vlaanderen met case-studies;
 - het ontwikkelen van een O&O-deflator;
 - het onderzoeken van de toekomstperspectieven voor vorsers;
 - een onderzoeksopdracht inzake bescherming en valorisatie van intellectuele eigendomsrechten bij samenwerking tussen universiteiten, onderzoeksinstellingen en bedrijven.

9. Bestaansredenen

- De VRWB, waarvan de leden benoemd worden om hun deskundigheid op grond van hun betrokkenheid bij het wetenschapsbeleid in Vlaanderen, en voorgedragen worden zowel vanuit de onderzoeksmiddelen als door de sociale partners, vormt een uniek forum waar vooraanstaande actoren uit de academische en de sociaal-economische wereld zich beraden over de algemene krachtlijnen van het wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen.
- De VRWB vormt een kanaal waarlangs de stem van het werkveld de overheid kan bereiken. De VRWB is dan ook het geëigende adviesorgaan om met adviezen, aanbevelingen, memoranda, commentaren en rapporten een constructieve bijdrage te leveren bij het uitstippelen van een efficiënt en effectief Vlaams wetenschaps- en technologiebeleid door de Vlaamse regering en het Vlaams parlement.
- De VRWB heeft decretaal de autonomie om op eigen initiatief knelpunten en bijzondere vraagstukken, aangedragen vanuit het werkveld, grondig te onderzoeken en te analyseren. Diverse dergelijke rapporten van de VRWB hebben inmiddels hun nut kunnen bewijzen voor het Vlaams beleid.
- In de toelichting bij het decreet van 18 mei 1999 houdende wijziging van sommige decreten betreffende de raadpleging van adviesorganen door het Vlaams Parlement, wordt gesteld dat het Vlaams parlement een eigen behoefte heeft aan externe adviezen. Het Vlaams Parlement is, volgens deze toelichting, vooral gebaat met kwaliteitsvolle adviezen inzake beleidsvoorbereiding en hoofdlijnen en visieontwikkeling. De VRWB werd opgenomen in de lijst van adviesorganen die rechtstreeks toegankelijk moeten zijn vanuit het Vlaams Parlement. Het VRWB-decreet van 15 december 1993 voorzag reeds in die mogelijkheid.

- De VRWB past ook in die lijst van het Parlement. Met de jaren, en nog versterkt vanaf de decretale onderbouwing in 1993, heeft de VRWB meer en meer aandacht geschonken aan adviezen bij het globale beleid en aan het lange-termijndenken.
- Voorbeelden zijn: de opeenvolgende begrotingsanalyses, de projecten Wetenschap als Cultuur, de Situatie van de Onderzoeker, Loopbaanperspectieven van de onderzoeker, de Intellectuele Eigendomsrechten, de Wetenschap- en Technologieverkenningen,
- Recent nog, op 23 maart 2000 formuleerde de VRWB op vraag van het Vlaams parlement een advies inzake genetisch gemodificeerde organismen. En vorige jaar, op 25 maart 1999 bracht de VRWB, op verzoek van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis, Vlaams Volksvertegenwoordiger, een advies uit naar aanleiding van de richtlijn van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot de wettelijke bescherming van biotechnologische uitvindingen. Dit advies was tevens de aanleiding tot een onderzoekopdracht: 'Octrooieerbaarheid van Biotechnologische Uitvindingen - vrije en geïnformeerde toestemming', die zeer binnenkort van start zal gaan.

10. Andere adviesraden voor wetenschap en technologie

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid is geen alleenstaand fenomeen. In het overgrote deel van de Europese landen, alsook in de Verenigde Staten en Canada, wordt de overheid voor het wetenschaps- en technologiebeleid bijgestaan door een adviesraad vergelijkbaar met de VRWB. Eveneens wordt aan de Waalse Regering advies verleend door de Conseil de la Politique Scientifique; voor federale aangelegenheden verleent de Federale Raad voor Wetenschapsbeleid advies.

In annex 1 wordt een overzicht gegeven van de opdracht en de samenstelling van deze adviesraden.

Samenvattend kan gesteld worden dat:

- De taken van al deze adviesraden zijn zeer gelijklopend en stemmen goed overeen met de opdrachten van de VRWB. De raden hebben als voornaamste opdracht advies te verlenen (en aanbevelingen te formuleren) aan de overheid over het wetenschaps- en technologiebeleid.
- Ook qua samenstelling bestaat een goede overeenkomst, zowel tussen deze raden onderling als met de VRWB. Globaal kunnen we vaststellen dat de leden deskundigen in en/of betrokken zijn bij wetenschap en technologie. Ze zijn afkomstig uit de verschillende geledingen van de maatschappij (de onderzoekswereld, de industrie, de sociaal-economische middens, ...). Nochtans kunnen hier verschillen in benadering vastgesteld worden:
 - In Nederland, Engeland, de Verenigde Staten en Canada worden de leden aangeduid zonder tussenkomst van intermediaire organen (zoals werkgevers- en werknemersorganisaties, interuniversitaire organisaties,...).
 - In België (zowel Vlaanderen als Wallonië), Frankrijk en Duitsland daarentegen spelen dergelijke intermediaire organen wel een rol bij het voordragen van vertegenwoordigers in de raad. In België zijn dit zowel de sociale partners (zowel de werkgevers- als de werknemers organisaties), als interuniversitaire organen. In Duitsland worden enkel de wetenschappelijke leden voorgedragen door belangrijke overkoepelende wetenschappelijke organisaties.

- In Engeland, Frankrijk, de Verenigde Staten en Canada is het voorzitterschap in handen van de minister, de staatssecretaris of een ander hooggeplaatst persoon bevoegd voor wetenschap.
- In sommige raden zijn twee groepen te onderscheiden:
 - In Duitsland is de raad onderverdeeld in 2 commissies: *Wissenschaftskommission* en *Verwaltungskommission*: in de *Wissenschaftskommission* zetelen deskundigen uit alle geledingen van de maatschappij. In de *Verwaltungskommission* zetelen afgevaardigden van de overheid. De uiteindelijke beslissingen worden door de gemeenschappelijke raad genomen.
 - in Frankrijk¹ is de raad opgebouwd uit 2 colleges, één bestaande uit “wetenschappers” en één uit de “andere geledingen van de maatschappij”. De raad (beide colleges samen) komt minstens 4 maal per jaar samen in plenaire vergadering. De colleges vergaderen niet afzonderlijk.
- Alleen in Duitsland zetelt de overheid (bij wijze van de verschillende ministers bevoegd voor wetenschap in de deelstaten in de *Verwaltungskommission*) in belangrijke mate in de raad.

¹ In Frankrijk werd vrij recent een adviesraad voor wetenschaps- en technologiebeleid opgericht, waarvan de minister zelf de leden aanduidt en waarin internationale experts zijn opgenomen.

Annex 1: Overzicht andere adviesraden voor wetenschap en technologie in België, Europa en Noord-Amerika

BELGIË

Le Conseil wallon de la Politique Scientifique (CPS)

Taak:

De CPS is een adviesorgaan dat als taak heeft advies te geven en aanbevelingen te formuleren over aangelegenheden die wetenschapsbeleid aangaan. Dit kan zowel op verzoek van de Waalse regering als op eigen initiatief gebeuren. De CPS wil een forum zijn waar alle actoren van het wetenschapsbedrijf met elkaar in contact komen en zich beraden over de krachtlijnen van het beleid.

Samenstelling:

De CPS is samengesteld uit 25 leden. Veertien leden zijn vertegenwoordigers van de sociale partners (zowel werknemers- als werkgeversorganisaties). Zij worden voorgedragen door de CESRW, de Conseil Economique et Social de la Région wallonne. Zes leden vertegenwoordigen de academische wereld. Verder zijn er 2 leden die het hoger onderwijs vertegenwoordigen, 2 vertegenwoordigers van de onderzoekscentra, en 1 hoge ambtenaar uit de administratie. Het voorzitterschap wijzigt om de 4 jaar en wordt alternerend waargenomen door een vertegenwoordiger van de academische wereld of een vertegenwoordiger van de sociaal-economische middens

De Federale Raad voor Wetenschapsbeleid (FRWB)

Taak:

De raad heeft als taak uit eigen beweging of op verzoek van de federale regering adviezen uit te brengen en aanbevelingen te doen betreffende de vraagstukken inzake wetenschapsbeleid voor het land in zijn geheel, gelet onder meer op de Europese en internationale context. De raad brengt tevens op verzoek van de federale regering advies uit betreffende aangelegenheden die tot de bevoegdheid behoren van de federale overheid.

Samenstelling:

De raad bestaat uit 33 leden, benoemd onder representatieve prominenten van de wetenschappelijke, economische en sociale kringen. Hiervan zijn 16 leden op voordracht van de federale minister van Wetenschapsbeleid, na beraadslaging in de Ministerraad. Zeventien leden worden benoemd op voorstel van de Gemeenschaps- en Gewestregeringen volgens volgende verdeling: 7 leden voorgesteld door de Vlaamse Regering, 4 leden voorgesteld door de Regering van de Franse Gemeenschap, 3 leden voorgesteld door de Waalse Gewestregering en 2 leden gezamenlijk voorgesteld door de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ten slotte is er nog 1 lid (met raadgevende stem) voorgesteld door de Regering van de Duitstalige Gemeenschap. De

raad telt evenveel Nederlandstalige als Franstalige leden. In de samenstelling van de raad wordt gestreefd naar een adequaat evenwicht, enerzijds binnen de vertegenwoordigers van de wetenschappelijke kringen en, anderzijds binnen de vertegenwoordiging van de economische en sociale kringen.

EUROPA

Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT) - Nederland

Taak:

De AWT is het adviesorgaan van de regering in Nederland voor het wetenschaps- en technologiebeleid. De voornaamste taken van de raad zijn de regering en de Staten-Generaal te adviseren over het te voeren wetenschaps- en technologiebeleid in nationaal en internationaal verband. Daarnaast behoort het tot de opdracht van de raad om op verzoek van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen verkenningen op het gebied van wetenschap uit te voeren of te doen uitvoeren.

Samenstelling:

De raad is samengesteld uit minimaal 9 en maximaal 12 leden, waaronder de voorzitter, die allen bij koninklijk besluit worden benoemd. De leden zijn afkomstig uit de verschillende geledingen van de maatschappij (universiteit, bedrijfsleven,...). De leden hebben op persoonlijke titel zitting in de raad en vertegenwoordigen geen gevestigde belangen. De leden worden benoemd voor een periode van 4 jaar, waarna zij 2 maal kunnen worden herbenoemd.

Council for Science and Technology (CST) - Engeland

Taak:

De Britse *Council for Science and Technology* is het hoogste adviesorgaan voor wat betreft de wetenschappelijke en technologische aangelegenheden die voor de UK van strategisch belang zijn. De raad draagt zodoende bij tot de ontwikkeling van een optimaal beleid met een lange-termijn visie. De CST rapporteert aan de Britse premier via de CST-voorzitter.

Om specifieke problemen aan te pakken kan de raad sub-groepen aan het werk stellen die voorgezeten worden door één van de raadsleden en eventueel aangevuld met externe experts. Deze experts hoeven niet Engels te zijn.

Samenstelling:

De raad wordt voorgezeten door de *Cabinet-Minister* verantwoordelijk voor wetenschap en technologie" (*Secretary of State* voor Handel en Industrie). Het hoofd van het *Office for Science and Technology* neemt de taak van vice-voorzitter op zich.

De raad bestaat verder uit (14) onafhankelijke leden uit de academische en financiële wereld, het bedrijfsleven en de liefdadigheidssector, die gekozen worden op basis van hun capaciteiten en hun expertise, en die de belangen van het volledige land vertegenwoordigen.

Der Wissenschaftsrat - Duitsland

Taak:

De “*Wissenschaftsrat*” heeft de opdracht de Duitse bondsregering alsook de regeringen van de verschillende deelstaten omtrent aangelegenheden die de inhoudelijke en structurele ontwikkeling van de universiteiten, wetenschap en onderzoek betreffen, te adviseren en aanbevelingen te formuleren.

Voor de afzonderlijke aangelegenheden worden werkgroepen opgericht, bestaand uit leden van beide commissies (zie samenstelling). Zij bereiden voorstellen en ontwerpen voor, die dan in de volledige raad besproken worden. Besluitvorming gebeurt door de volledige raad en vereist een 2/3 meerderheid. Indien nodig worden voor deze werkgroepen ook externe experts aangesproken.

Samenstelling:

De raad is onderverdeeld in een “wetenschappelijke commissie” (*Wissenschaftskommission*) en een “bestuurscommissie” (*Verwaltungskommission*). Elke commissie verkiest zijn voorzitter; de voorzitter voor de raad wordt door beide commissies samen gekozen.

De wetenschappelijke commissie telt 32 leden die door de Bondspresident benoemd worden. Hiervan worden 24 leden voorgedragen door de belangrijke wetenschappelijke organisaties of instellingen (vb. *Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften*); de 8 andere leden zijn gerespecteerde personaliteiten uit het openbaar leven (bedrijfsleven, openbare instellingen) die gemeenschappelijk door de bondsregering en de regeringen van de deelstaten worden voorgedragen.

De bestuurscommissie telt 22 leden. Hiervan worden 16 leden door de deelstaten afgevaardigd (voornamelijk de “heersende” ministers bevoegd voor wetenschappen) terwijl 6 leden door de bondsregering afgevaardigd worden.

Le Conseil Supérieur de la Recherche et de la Technologie (CSRT) – Frankrijk

Taak:

De raad wordt geconsulteerd door de Franse minister bevoegd voor wetenschap omtrent alle belangrijke aangelegenheden die het wetenschaps- en technologiebeleid aangaan (vb. de wetenschapsbegroting, de analyse van de wetenschappelijke en technologische conjunctuur,...). Tevens evalueert de CSRT jaarlijks het Franse wetenschaps- en technologiebeleid en brengt hier advies over uit.

De raad kan ook op eigen initiatief aanbevelingen formuleren voor aangelegenheden binnen zijn domein.

Samenstelling:

De raad wordt voorgezeten door de minister bevoegd voor wetenschap.

De raad is opgebouwd uit 2 colleges van elk 20 leden. De colleges zijn representatief voor enerzijds de wetenschappelijke en technologische onderzoekswereld, en anderzijds de vertegenwoordigers van het arbeidsmidden, het bedrijfsleven en de socio-culturele middens. De raad vergadert minstens 4 maal per jaar in plenaire vergadering. De colleges vergaderen niet afzonderlijk.

De leden van het 1^e college (representatief voor de onderzoekswereld) zijn benoemd vanwege het feit dat zij de wetenschappelijke- en technologische onderzoekswereld vertegenwoordigen. Hierbij moet nog een onderscheid gemaakt worden tussen leden die voorgedragen worden door verschillende wetenschappelijke organisaties (*zoals Comité National de la recherche Scientifique, Conseils scientifiques des établissements de recherche et de développement technologique, ...*) en leden die gekozen worden op basis van hun wetenschappelijke expertise.

Het 2e college bestaat uit leden die het arbeidsmidden, het bedrijfsleven en de socio-culturele middens vertegenwoordigen. Hiervan worden 10 leden door werkgevers-en werknemersorganisaties voorgedragen. Vijf leden vertegenwoordigen de socio-economische en culturele wereld. De 4 overige leden worden benoemd op basis van hun lidmaatschap van regionale adviescomités voor wetenschap en technologie.

Naast de CSRT is er in Frankrijk een nieuwe adviesraad opgericht in het kader van een nieuwe manier voor het ontwikkelen van het beleid. De *Conseil National de La Science (CNS)*, met als voorzitter de minister bevoegd voor wetenschap en technologie, is samengesteld uit vertegenwoordigers van de wetenschappelijke wereld (zowel publieke als privé instellingen), waarvan een deel buitenlanders, en die rechtstreeks door de minister worden aangeduid. De taak van deze raad is de overheid te adviseren over het wetenschaps- en technologiebeleid, maar in tegenstelling tot de CSRT is er geen verplichting tot raadpleging van de CNS.

NOORD-AMERIKA

The Presidents Committee of Advisors on Science and Technology (PCAST) - Verenigde Staten

Taak:

De taak van PCAST bestaat erin de president te adviseren in aangelegenheden van wetenschap en technologie. De PCAST rapporteert aan de president via de "*Assistant to the President for Science and Technology*" die, samen met een lid uit de privé sector, het voorzitterschap heeft. De PCAST geeft feedback aan de *National Science and Technology*

Council (NSTC)² over federale wetenschappelijke programma's en adviseert over wetenschappelijke en technologische kwesties van nationaal belang. Tegelijk moet de PCAST erover waken dat de beslissingen genomen in de NSTC de nationale belangen behartigen.

De PCAST is gemachtigd om ad-hoc werkgroepen in het leven te roepen die de NSTC kunnen bijstaan.

Samenstelling:

De president benoemt de leden (maximaal 18) die allen gerenommeerde personen zijn uit de industrie, onderwijs, onderzoeksinstituten en andere niet-gouvernementele organisaties. Het voorzitterschap wordt gedragen door de *Assistent to the President for Science and Technology*.

Advisory Council on Science and Technology (ACST) – Canada

Taak:

De ACST geeft advies aan de Canadese eerste minister over nationale wetenschaps- en technologie aangelegenheden, het wetenschapsbeleid en het toetsen ervan aan de Canadese economie. De raad is tevens gemachtigd de doelmatigheid van het Canadese beleid na te gaan, nieuwe ontwikkelingen te identificeren,....

Om bepaalde problemen uit te diepen, kan de ACST, indien gewenst, expert-panels in het leven roepen.

Samenstelling:

De (14) leden van de ACST zijn benoemd op basis van hun deskundigheid. Ze komen zowel uit de academische als uit de economische wereld. De voorzitter van de ACST is de Canadese *Minister of Industrie*.

² De NSCT is de raad op het niveau van de kabinetten die de coördinatie van wetenschap en technologie, de coördinatie van de diverse onderdelen van het federale onderzoek en de onderzoeksinstituten organiseert. Zij stippelen het beleid uit.

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB), opgericht bij decreet van 15 december 1993, is het adviesorgaan voor de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement inzake elke aangelegenheid betreffende het wetenschaps- en technologiebeleid. De VRWB is een uniek forum waar vooraanstaande actoren uit de academische en sociaal-economische wereld zich beraden over de algemene krachtlijnen van het te voeren wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen. De VRWB is samengesteld uit een voorzitter en zestien leden, allen benoemd op grond van hun deskundigheid en/of betrokkenheid bij het wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen. Zes van deze leden worden voorgedragen door de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), telkens drie door de werkgevers- en werknemersorganisaties vertegenwoordigd in de SERV, en vier leden worden rechtstreeks benoemd door de Vlaamse regering. Vijf hoge ambtenaren uit de Vlaamse administratie nemen met raadgevende stem deel aan de vergaderingen.

Uitgave van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB)

R. Dilemans, voorzitter
E. Monard, secretaris

VRWB-secretariaat
North Plaza B
Koning Albert II-laan 7 - 4e verd.
B-1210 Brussel

Tel. +32 (0)2 553.45.20
Fax +32 (0)2 553.45.23
e-mail: vrwb@vlaanderen.be
website: www.vrwb.vlaanderen.be

